

(Folytatás az 1. oldalról.)

Tudományos fokozattal csak társadalmi jelentőségű tudományos munka ismerhető el. Előnyben részesülnek azon témák, amelyek a társadalom időszaki problémáinak megoldására irányulnak. A jövőben nem minden, az országban folyó kutatótevékenység honorálható tudományos fokozattal.

Tudományos fokozat nem adományozható olyan értekezés alapján, amelynek témája nem jelentős, új tudományos eredményt nem tartalmaz, vagy tételei a marxizmus-leninizmus-szal szemben állnak.

Alapvetési eredményeken kívül a minősítés alapjául szolgálhat tudományos tevékenységet igénylő, a társadalom számára hasznos, új és a gyakorlatban hasznosított alkotás, különösen: építmény, berendezés, termelési eszköz, termék, műszer, növény- és állatfajta, technológiai, diagnosztikai és terápiás eljárás, elvi szempontból új, jelentős törvénytervezet, illetőleg igazgatási vagy közgazdasági koncepció.

A disszertáció-centrikusságot feloldja az a rendelkezés, amely lehetővé teszi — az értekezéseken és nyomtatott műveken kívül — az említett alkotások leírásának elfogadását a minősítés alapjául.

Elsősorban a tudományos doktora fokozatra pályázók esetében értekezés-ként kivételesen a pályázó munkásságának eredményeit összefoglaló tézisek is benyújthatók. Kiemelkedő és közismert tudományos eredményeket elért pályázó esetében el lehet tekinteni a benyújtott tézisek nyilvános megvédésétől.

A minősítés alapjául szolgáló eredmények — egyéni, definiálható részletjeit eredmények alapján — kollektív munka keretében elért eredmények is lehetnek.

Fokozott szakmai követelmény

Emelkednek a tudományos fokozatra pályázókkal szemben a személyi és szakmai követelmények. A tudományos doktora fokozat elnyerésének alapja a tudományágazat továbbfejlődését eredményező olyan átfogó tudományos feladat megoldása, amely összhangban áll a társadalmi fejlődés követelmé-

nyeivel. A tudományos kandidátusa fokozat elnyerésének alapja olyan tudományos téma megoldása, amely összhangban áll a társadalmi fejlődés követelményeivel.

A minősítési ügyek elbírálása során csökkennek a formális elemek. A súlypont átkerül a lényeges kérdések kritikai megvilágítására, a tényleges bírálatra, a bírálóbizottság értékelő munkájára.

A minősítéssel foglalkozó szervezet alapjaiban változatlan marad, azonban a szakmai fórumok nagyobb szerepet kaptak. A Tudományos Minősítő Bizottság szakbizottságai jogot kaptak a kandidátusi fokozat odaítélésére. A doktori fokozatot — annak nagyobb tudománypolitikai jelentősége miatt — továbbra is a Tudományos Minősítő Bizottság plénuma ítéli oda.

Növekedett az egyetemeken szerepe a tudományos fokozatokra pályázók előkészítésében. Egyes egyetemek — ha a szükséges feltételekkel rendelkeznek — megkapják a szakmai vizsgáztatás jogát, és részt vesznek a szakmai vizsgakövetelmények kidolgozásában is.

A tudományos fokozatok elnyerésére való felkészítés szervezett formája továbbra is a doktorantúra és aspirantúra.

A képzési formáknál is érvényesül a tematikai preferálás. Az aspiránsi pályázat csak meghatározott témákra lesz meghirdetve és felvétel csak ezekre a témákra történik.

Aspiránsok küldhetők külföldre az itthon hiányzó és nem művelhető szakokra, vagy ismert, kiemelkedő, a hazától eltérő módszerekkel kutató tudományos iskolákba.

A levelező aspirantúrára való jelentkezés felső korhatára 35 évről 40 évre emelkedik. Az aspirantúrát sikeresen elvégzők értekezéseiket bármikor benyújthatják, vizsgálók nem évülnek el.

A fokozattal járó illetménykiegészítés ötvenkénti felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezés hatályát veszti, azonban meg kell vonni az illetménykiegészítést attól a kandidátusi vagy doktori fokozattal rendelkező személytől: aki felrögzíthetően nem fejt ki tudományos munkásságot, vagy a bíróság a közügyektől jogerősen eltiltott, aki a tudományos fokozatra méltatlan, a tudományos etika ellen vét; továbbá at-

tól, aki a tudományos fokozattal járó kötelezettségeit felhívás ellenére nem teljesíti.

A jövőben a pályázók vizsgadíját, valamint minősítési eljárási díjat kötelesek fizetni. A minősítési eljárásban közreműködő szakemberek pedig díjazásban részesülnek.

A munkahely szerint illetékes miniszter, illetőleg a felügyeletet gyakorló szerv vezetője biztosítja a tudományos fokozattal rendelkező személy tudományos munkájához szükséges feltételeket. Ennek során — a hatályos jogszabályok keretei között — rendkívüli szabadságot engedélyezhet jelentősebb kutatómunka elvégzésére vagy tanulmány elkészítésére.

Hivatástudat és nevelés

A Gyógyszerésztudományi Kar Nevelési Bizottsága egyik központi feladatának tartja — a politikai, erkölcsi nevelőmunka elmélyítése mellett — a szakmai nevelés fejlesztését, hatékony formáinak keresését.

A szakmai nevelés egyik legfontosabb eleme a hivatástudat kibontakoztatása és elmélyítése.

A hivatástudat elmélyítése komplex kérdés. Az elméleti és gyakorlati képzésnek tükröznie kell a választott hivatás valamennyi problémáját, de fennáll a veszélye annak, — mivel a tárgyak rendszereket, szabályokat, összefüggéseket tükröznek, — hogy a majdani élethivatás is csak rendszer, szabály, összefüggés és hiányzik belőle a valóság létkötő sokszínűsége, éppen az, ami az életet életté teszi. A hivatástudat elmélyítésének egyik lehetséges eszközevé válhat a gyakorlat minél több pozitív vonásának bemutatása.

Ezért vette tervebe a Nevelési Bizottság konzultációs előadás sorozat megindítását, főleg a felsőbb éves hallgatóknak. Ezen előadások megtartására, a hallgatóság kérdéseinek megválaszolására nagy tapasztalattal rendelkező, a gyógyszerészi tevékenység továbbfejlesztéséért sokat fáradozó, tiszteletnek és megbecsülésnek örvendő gyógyszerészeket kér fel a kar Nevelési Bizottsága.

Az első előadásra április 23-án került sor. Az előadó Dr. Horváth Dénes sok éves gyakorló gyógyszerész, oktató gyógyszerészi tapasztalattal rendelkező gyógyszerész vezető, aki a szakmai közélet jelentős alakja: a Magyar Gyógyszerészi Társaság országos alelnöke.

Az előadást joggal előzte meg feszült várakozás. Az érdeklődő, figyelő, nagyszámú hallgatóság más előadást hallott, mint amit eddig tantermeiben kapott. A gyakorlat igényeit, a mindennapi élet elvárásait ismertette az előadó a jövő szakembereivel. Egy gazdag életpálya, a téra mellett és laboratóriumokban eltöltött harmincnál is több esztendő rendkívül sok tapasztalatot kínál. Az előadó problémafelvetése, szigorú tényekkel, sok adattal alátámasztott megállapításai gondolkodásra készítettek a hallgatókat, és készítik meg ma is, hetek elteltével.

A gyakorló gyógyszerész három legfontosabb tevékenységi köre: a gyógyszerkészítés, gyógyszerkiadás és gyógyszervizsgálat igen komoly és sokoldalú elméleti megalapozottságot igényel. A gyógyszerkészítéshez nem elegendő a sablon-feladatok megoldásának ismerete, mert a nap mint nap felvetődő technológiai kérdések az elméleti ismeretek alkotó alkalmazását igénylik. Ezt az előadó számos példával illusztrálta. A gyógyszerkiadási tevékenység és az orvosok tájékoztatása alapos, mélyenszántó farmakológiai tudást igényel. A gyógyszervizsgálat, különösen a jelenleg kialakulóban levő belső ellenőrzési rendszer pedig kiterjedt és részletes kémiai ismereteket tesz szükségessé.

A hallgatóság élénk érdeklődését mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy nagyszámú kérdést juttatott el, már előre, írásban az előadóhoz.

A hallgatók főként az orvos-gyógyszerész viszony, a gyógyszerészek közéleti tevékenysége, a gyógyszerterápia fejlesztése, illetve a gyógyszerészi munkakör perspektíváival kapcsolatosan tettek fel kérdéseket.

Az előadás értékéről, hasznáról korai lenne sommás megállapítást levonni. Egy biztos: a gyógyszerészi pálya sok problémáját, örömeit és gondjait emberközelségbe hozta a hallgatóság előtt.

Gyógyszerésztudományi Kar Nevelési Bizottsága

Nyugdíjas találkozó

A Bölcsészettudományi Kar Szakszervezeti Bizottsága nyugdíjas tagjai részére összejövetelt rendezett, amelyen szakszervezeti vezetők mellett megjelent dr. Kalocsai Dezso egyetemi tanár, a BTK dékánja. A résztvevők megvitatták a nyugdíjas szakszervezeti tagok problémáit. A figyelemreméltó kezdeményezésért a nyugdíjasok nevében dr. Koltai Kastner Jenő mondott köszönetet.

F. K.

Államvizsga

Hat tantárgyból — egy napon

A három sötétruhás egyetemista a szokásosnál is sápadtabban és bizonytalanabban sétálgatott tízedikén kora reggel a bölcsészkar folyosóján. Mesz-sziről látszott rajtuk, hogy vizsgára várnak. Na, de miért ez a határozatlan, tanácstalan topogás?! Ja, kérem, ők ötödévesek. Arra a sokat és sokak által emlegetett új típusú államvizsgára várnak, amelynek rendszere szerint ezen a napon — reggel nyolctól este hatig — hat tantárgyból kell számot adni megszerzett tudásukról.

Amikor kérdézősködni kezdtek azt válaszolják, hogy ők is kíváncsiak arra mi lesz. Harmati Ida minden eshetőségre számítva öt évig hűségesen szolgáló szörmök kabalamajmát és szamarát szorongatja a kezében. Szabó Laci levelezős kollégát a felesége bátorítja. Oross Józsa pedig mindketőjüket és talán saját magát is.

— Estére túl leszünk rajta és akkor már senkivel sem cserélünk. Gondoljátok meg gyerekek.

Ezen meletáznak egy ideig, majd a vizsgabizottság érkező elnökével tartanak röpke „konzultációt” a vizsga lebonyolításának menetéről...

A hivatalsegéd közben kancsót és poharakat készít a „vesztőhely” asztalára. Mögötte megjegyzik:

— Na, gyerekek most már nyugi van, ha valaki elaludt helyben fel tudjuk locsolni, nagyobb baj nem lehet.

Öt szám hallatszik, felderülő, töprengő és komor arcokat látni. Nagynagy csend lesz, amiben az utcán elsuhanó járművek zaját, a tavaszi madárhangokat, a folyosón fel-felhangzó lépések koppanását elnyomja számukra a papíron robusztó öt toll surrugása. Megtorpanások majd új lendület, mely slukkok a cigarettából — tizenöt percnyi teljes koncentráció...

Aztán Józsa egyszerre felemelkedik, leül a tanári asztal „innessz oldalára” és Hegel filozófiájáról kezd beszélni. Alig észrevehetően ugyan, de a percek múlásával oldódik kissé a feszültség. Főleg ama közjáték után, amikor a felelet végén Oross szerényen megkérdezi a bizottságot:

— Hát, akkor én most mit csináljak?

— Amit akar, de majd jöjjön vissza.

Egy-egy nagy sóhajjal a többiek is kiszívárognak feleletük után a folyosóra. Ki így, ki úgy értékeli a produkcióját, magyarázzák egymásnak, hogy mit lehetett volna még elmondani. Es szóba kerül az is, hogy a következő „felvonásban” mi következik; történettudomány történeti adatok röpködnek a levegőben. Ez a vizsga valahogy már barátságosabb az előzőnél. Egészen élénk, érdekessé pedig akkor válik, amikor a professzor úr a napjainkban születő történelmi filmekről alkotott véleményekre, értékelésekre is kíváncsi. (Például az Ítélet, Dózsa képe.)

Tíz óra után néhány perccel megérkeznek a módszertan tanárai, s hogy időt nyerjenek a történelmi feleletek után azonnal lehet készülni a módszertani tételre. Az időbeosztás azonban a jószándék ellenére is elcsúszik, nagyon sokáig tart ez a harmadik felvonás. Nem esoda hát, ha a pedagógia vizsgán már korgó gyomorral izzadnak a tanárjelöltek és utána mindenki siet, hogy a kettőtől háromig tartó ebédszünetben új energiát gyűjtsön.

Délután azért a röpke szünet ellenére is fáradtan érkeznek vissza, Ida konstataálja, hogy egy feladatot sem ment le a torkán, Laci egyszerűen nem éhes, János evés helyett fürdött egy nagyot... De mintha kisebb lenne az idegességük, nagyobb az önbizalmuk...

— Valahogy összekaparjuk mostmár azt a diplomát.

Amikor újra elfoglalják helyüket a padokban és megkezdődik a magyar irodalom vizsga már nem olyan forró a légkör a teremben, mint reggel volt; annak ellenére, hogy odakint sokkal erősebben tűz a Nap. Csak szabatosan fogalmazni nehezebb már, szaporodnak a bakik, a kötőszavak, a töltelkészségek. Közben önmaguk előtt is szegénylős-dühösen meg-megmarkolják az asztalterítő szélét. Van persze ezekben az észrevétlen mozdulatokban egy kis elszántság is, olyan — Most már juszt is kibirom-féle.

S tényleg kibírták; még az utolsó felvonást, az általános nyelvészetet is. Az eredményhirdetés után az általános örömben és felszabadultságban hiába is faggatnám a legfrissebb tanárokat ennek az új típusú államvizsgának a tapasztalatairól. A válasz egyforma lenne; itt voltál végig, látad. Igen.

Következtetéseket levonni a kívüllálónak is nehéz lenne, egy nap tapasztalatai alapján talán kissé merészség is. Valahogy mégis úgy érzem, nem egészen a legjobb ez a forma. A szakmai vizsgák beiktatásával nagyon megnövekedett a mennyiség — felő, hogy a minőség rovására. Fizikailag pszichikailag nagyon megviseli a vizsgázókat. Az ötödik év profiljához költődő pedagógiai, módszertani, világnézeti tárgyakra kellene helyezni a hangsúlyt, a szaktárgyi vizsgákat pedig előbb lebonyolítani. A jelenlegi szisztémát a vélemények szerint minél előbb tovább kellene fejleszteni.

Szabó Magdolna

Szovjet pártmunkás küldöttség az egyetemen

A szovjet vendégek a József Attila Tudományegyetemen. Balról jobbra: L. N. Lencman, az Északi Kommunista Párt Központi Bizottságának titkára, N. A. Ferosztan, az SZKP harkovi területi bizottság titkára, K. F. Obreszov, a Moszkvai Repülőmérnöki Főiskola rektora, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának levelező tagja, N. Sz. Kolesznyikov, az SZKP KB tudományos és közoktatási osztályának alelnöke és Sz. P. Trapeznikov, a küldöttség vezetője.

Somogyi Károlyné felvétele

Mint a napilapok hírül adták, a közelmúltban szovjet pártmunkás-küldöttség járt Magyarországon azzal a céllal, hogy tanulmányozza a magyar tudományos élet és a felsőoktatás munkáját, szervezését. A küldöttség — melynek vezetője Sz. P. Trapeznikov, az SZKP Központi Bizottságának tagja, a KB tudományos és közoktatási bizottságának vezetője volt — több alkalommal eszmecsere-t folytatott az MSZMP KB apparátusában, és több tudományos intézetet, kutató intézetet és egyetemet látogatott meg. A vendégek behatóan érdeklődtek az MSZMP KB tudománypolitikai irányelveinek megvalósulásáról, a Magyar Tudományos Akadémia reformjának gyakorlatáról. Nagy figyelmet szenteltek az egyetemi reform egyes kérdéseinek, az egyetemi tanácsok szerepének és az új egyetemi és főiskolai ösztöndíj-rendszernek.

A pártmunkás küldöttség Szegedre is ellátogatott. Látogatásuk első napján az MSZMP Csongrád megyei bizottságát keresték fel, ahol dr. Agoston József, a pártbizottság titkára tájékoztatta őket Csongrád megye és Szeged politikai, gazdasági, kulturális és ideológiai életéről. Részletes ismereteket hangoztat el a szegedi felsőoktatási intézmények munkájáról és az új ösztöndíj-rendszer bevezetésének körülményeiről is. A beszélgetésen résztvett dr. Ozvald Imre, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára, dr. Tóth Károly, az Orvostudományi Egyetem rektora, dr. Antalffy György, a

JATE Jogtudományi Karának dékánja, és dr. Julesz Miklós Kossuth-díjas akadémikus, az I. Belgyógyászati Klinika igazgatója is.

Másnap a szovjet vendégek a József Attila Tudományegyetemet keresték fel, ahol dr. Márta Ferenc fogadta őket, a beszélgetésen dr. Papp Ignác, az egyetemi pártbizottság titkára, dr. Kemenes Béla, oktatási rektorhelyettes, dr. Rác János, a szakszervezeti bizottság elnöke, dr. Kalocsai Dezso, a Bölcsészettudományi Kar dékánja és dr. Leindler László, a Természettudományi Kar dékánhelyettese vett részt.

Az egyetem rektora ismertette a vendégekkel a JATE három karának munkáját. Részletes tájékoztatást adott az oktatási reform bevezetésével kapcsolatos szervezeti és működési változásokról. A szovjet küldöttség tagjainak figyelmét különösképpen felkeltette az új szervezeti szabályzat, mely az egyetemnek a korábbihoz nagyobb önállóságot ad mind tanulmányi, mind gazdasági kérdésekben. Szóba kerültek a magyar és szovjet egyetemeken együttműködésének lehetőségei is, és megelégedéssel állapították meg, hogy a JATE és az odesszai Mecsnyikov Tudományegyetem kapcsolatai ma már a tanszékek konkrét tudományos együttműködéséig fejlődtek.

A mindkét fél számára hasznos tapasztalatokat adó találkozás befejeztével a szovjet pártmunkás-küldöttség tagjai beírták nevüket az egyetem emlékönyvébe.

F. K.